

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Анотація. Розглянуто основні напрямки подальшого вдосконалення прогнозування та планування розвитку регіонів України, а саме: вдосконалення методології прогнозування й планування, розвитку індикативного планування та врахування місцевих особливостей при складанні планів розвитку регіонів.

Аннотация. Рассмотрены основные направления дальнейшего совершенствования прогнозирования и планирования развития регионов Украины, а именно: совершенствования методологии прогнозирования и планирования, развития индикативного планирования и учета местных особенностей при составлении планов развития регионов.

Annotation. The main directions of further development of forecasting and planning the development of regions of Ukraine, namely the improvement of methods of forecasting and planning, development of indicative planning and local input in planning for regional development are considered.

Ключові слова: регіон, планування, прогнозування, вдосконалення, методологія планування, індикативне планування.

У сучасних умовах динамічного розвитку суспільства, коли постійно виникають зовнішні загрози, з'являється необхідність передбачення цих загроз, адекватного реагування на них, що обумовлює актуальність розвитку прогнозування та планування на всіх рівнях управління, в тому числі і на регіональному рівні. Що стосується регіонального рівня, то в умовах глобалізації економіки підвищується роль регіонів у міжнародному економічному співробітництві [1], спостерігається тенденція розширення їх самостійності в Україні, що також потребує вдосконалення прогнозування та планування їх розвитку.

За період незалежності України зроблені певні кроки в удосконаленні розробки прогнозів та планування на національному і регіональному рівнях, прийнятий ряд законодавчих актів [2; 3], але існує ще комплекс проблем у цьому питанні, розв'язання яких є подальшим напрямом роботи вчених та державних службовців.

Регіон є адміністративно-територіальною одиницею, складовою частиною країни, тому повинна бути забезпечена єдність методології розробки планів розвитку країни, регіонів, інших адміністративно-територіальних одиниць. Сутність методології прогнозування та програмування (макроекономічного планування) розглядають вітчизняні науковці [4]. Удосконалення методології планування повинно вестись у напрямку розробки структури прогнозів і планів, параметрів та системи показників і методів їх розрахунку, які б забезпечували спадкоємність показників планів розвитку національної економіки та адміністративно-територіальних одиниць, а також спадкоємність тактичних та стратегічних планів, короткострокових і середньострокових планів. Певні недоліки у законодавчих актах з питань методології прогнозування та планування на національному і територіальному рівнях досліджені вітчизняними науковцями [5], що дає змогу визначити конкретні напрямки вдосконалення методології планування.

У розвинених країнах широко використовується індикативне планування як форма державного планування. Індикативний план носить рекомендований характер, повинен спрямовувати зусилля суб'єктів господарювання у напрямках розвитку економіки, які визначені органами державного управління під час формування соціально-економічної політики держави, що сприяє досягненню визначених параметрів. Питання розробки індикативних планів потребують подальших досліджень у галузі теоретичного обґрунтування та вдосконалення методології індикативного планування у зв'язку з тим, що наша країна не має достатнього досвіду в розробці індикативних планів. Крім того, вдосконалення методології індикативного планування є постійним процесом, що обумовлене глобальними перетвореннями світової економіки.

На думку Козловського С. В., система індикативного планування в регіонах повинна відповідати таким вимогам: індикативний план розвитку регіону має відображати функції регіональних органів виконавчої влади та складати основу для розробки регіонального бюджету, повинен містити інформацію, що становить інтерес для підприємців і потенційних інвесторів, про переваги економічної політики регіональних органів влади і стан факторів, які визначають інвестиційний клімат [6].

Індикативний план повинен базуватися переважно на нормативних методах прогнозування, які є активними і передбачають постановку цілей розвитку регіону та розроблення системи заходів, спрямованих на їх досягнення.

Важливим для планування розвитку регіону є дотримання принципу реальності, одним із аспектів якого на рівні регіону є реальна оцінка особливостей даного регіону, існуючої матеріально-технічної бази, забезпеченості трудовими і фінансовими ресурсами, його кліматичних особливостей, що потребує детального аналізу виробничо-ресурсного потенціалу регіону. Удосконалення системи аналітичних показників стану розвитку регіону та вибір оптимальної системи показників також є одним із напрямків подальших досліджень.

Література: 1. Яремко Л. Я. Соціально-економічні ефекти регіонального господарювання та зовнішньоекономічна безпека регіону / Яремко Л. Я. // Регіональна економіка. – 2011. – № 2. – С. 44–50. 2. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://Zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi.nreg=1602-14>. 3. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://Zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi.nreg=2017-14>. 4. Пашута М. Т. Прогнозування та програмування економічного і соціального розвитку : навч. посібн. / Пашута М. Т. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 408 с. 5. Основы устойчивого развития Харьковской области до 2020 года : монография / М. М. Добкин, С. И. Чернов, Г. А. Кернес и др. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2010. – 528 с. 6. Козловський С. В. Методичні основи розробки системи індикативного планування в регіоні / Козловський С. В. // Регіональна економіка. – 2010. – С. 32–38.